

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Raptoribus, Incendiarijs, & violatoribus ecclesiarum. Titulus XVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

Sanctius est, absq; liberis esse, q̄, ex illicito coitu, stirpem querere, c. sicut, 32. q. 4.

Qui coniugali affectu copulantur, etiamsi non causa procreandorum filiorum, sed ex plenda libidinis conueniant, non ideò fornicarij, sed coniuges appellantur, c. concubina, 32. q. 2.

Quorum vnum corpus est, vnus debet esse animus, c. de neptis, 30. q. 2.

DE RAPTORIBVS, INCENDIARIIS, & VIOLATORIBVS ECCLESIA- RUM.

TITULVS XVII.

Continuatio.

Raptus, inquit Isidorus, lib. 2. etymologiarū, cap. 33. quoq; illicitus coitus est à corrupēdo dictus. Vnde qui raptu potitur stupro fruitur, c. raptus, 36. q. 1.

Quotuplex est?

Duplex. Aut. n. circa psonas, aut circa res, cōmittitur. Fraudulēta abductio psonarū raptus, violēta aut ablatio rerū, rapina dicitur, c. lex illa, 36. q. 1.

Quid Rapina?

Rapina est fraudulosa rei alienæ mobilis, & corporalis vi, aut dolo malo, studiosè facta. Et hoc intellige de rebus priuatorum, aliàs diceretur committi sacrilegium, c. nulli liceat, 12. q. 2. c. conquestus, extr. de foro. comp.

Quid Raptus?

Raptus est foeminæ innuptæ, cuius fama honesta est, inuitis illis, in quorum potestate est, facta abductio, c. lex illa, 36. q. 1.

Quæ

Qua causa Efficiens?

Fraudulenta mens, & vis ad potiendum, personis, & rebus alienis, adhibita, c. de raptoribus, 36. q. 1.

Qua Materia vel Obiectum?

Rapine materia est, res aliena mobilis, corporalis, & prophana. Nam res immobiles proprie non rapiuntur, sed inuaduntur, & in reb. ecclesiasticis, si illa rapiatur sacrilegium committi dicitur, d. c. conuestus, extr. de foro competen. & c. nulli liceat, 12. q. 2. Raptus autem obiectum, est femina honeste fame, siue virgo, siue vidua, siue vestalis aut monialis sit. Nam in meretricem, sicuti nec stuprum, ita nec raptus, committitur, c. raptores, 3. q. 2.

Qua Forma?

Forma rapine est, violenta rei alienae mobilis corporalis, & prophane ablatio dolo malo facta. Forma raptus est, contractio fraudulenta persone honeste, violenter a domo eius, in cuius potestate est, abducta, ad hoc, ut corrupta in vxore habeatur. Vnde dicit Gelasius: Raptus admittitur, cum puella violenter a domo patris abducitur, ut corrupta in vxore habeatur, siue puellae solummodo siue parentibus tantum, siue vtriusque vis illata constitit, c. lex illa, 36. q. 1.

Quis Finis?

Vt reb. personisque raptis potiat, vel ut corrupta in vxore habeatur, d. c. lex illa, c. apud omnipotentem, 36. q. 2.

Qui Effectus?

Rapine effectus est, actio vi bonorum raptorum, que datur ei, ex cuius bonis res rapta est: vel cuius interest, rem non fuisse raptam, licet non habeat in bonis: ut est creditor pignus habens, depositarius

rius, conductor, vsufructuarius, contra raptorē,
& eum, qui prębuit opem & auxilium heredēq;
inquantū ad eos peruenit, intra annum quidē
utilē in quadruplum: ita vt huic quadruplo per-
secutio rei insit, post annum aut in simplum, l. 1.
& 2. C. eo. 1. Et iure Pontificio, raptores qui suis
rebus spoliāt peregrinantes excommunicatione
alijsq; pęnis coęrcentur: nisi ablata restituāt, vel
de restituendo caueāt: de quibus habetur c. super
eo, & c. excommunicationi, ext. eo. Raptus effe-
ctus secundū leges, est pęna capitalis, intātūm,
vt Iustiniani cōstitutione nō solū illi, qui huius-
modi crimen cōmiserūt, sed &, qui inuasionis tē-
pore eis auxiliū prębuerūt, adhuc flagrāte cri-
mine cōpręhēsi, à parētibus virginū vel ingenua-
rū, vel viduarū, vel quarūlibet fęminarū aut ea-
rū cōsanguineis, aut tutoribus, vel curatoribus,
vel patronis, vel dominis conuicti interfici pos-
sunt, l. vnica, C. de raptu virginū, seu vidua. nec nō
sanctimo. & l. raptores, C. de Episc. & cler. sed se-
cundū Canones huiusmodi raptores cum suis
adiutorib. anathemate, aut si clerici sint, proprii
ordinis & honoris priuatione coęrcentur, c. si qs
virginem, c. raptores, & c. eos, 36. q. 2. Sed sciendū
est iure ciuili raptores non tantūm Vi bonorum
raptorum, sed etiā alijs actionibus conueniri pos-
se, tam ciuilibus, vt lege Aquilia, cōdictione furti
rei vindicatione, alijsq; condictionibus, q̄ crimi-
nalib⁹, l. si quis in tātam, C. vñ vi, l. extat, ff. quod
metus causa, tot. titu. C. ad l. Iul. de vi pri. & ad l.
Iul. de vi. pub. & l. vni. C. de raptu. Imò qui ex in-
cendio ruina, rate, nauēq;, expugnata aliquid ra-
puisse, recepisse, vel quid damni rebus alienis de-
disse

258 ANALYS IVRIS PONTIFICI
disse dicitur actione in factū ex edicto de incendio, ruina, & naufragio tenetur, l. 1. ff. eod.

Qui dicuntur Incendiarij?

Qui, data opera, ex odio, vel vindicta, ignē ad cōflagranda ædificia apponunt, vel apponi faciunt: non autem illi, quorum negligentia incendij fomitem præbet, c. pessimam, 23. q. 8.

Quomodo Incendium coercetur?

Secundūm leges distinguitur. Aut incendiū fit intra oppidū vel ciuitatem, aut extra. Et tunc, aut data opera, dolo, vindicta, vel ex odio. Aut negligentia, aut fortuitō. Primo. Qui data opera, inquit Vlpianus, libro 8. de officio procōsulis, in ciuitate incendiū fecerint, si humiliorē loco sint, bestijs subijci solēt, si in aliquo gradu id fecerint, puniuntur capite, aut certē in insulā deportātur, l. licere, ff. de incēd. ruin. naufrag. Quod & Callistratus in l. capitaliū, §. incendiarij, ff. de pen. asserit inquit: Incendiarij capite puniuntur, quod ob inimicitias, vel p̄dæ causā, incēderint intra oppidum, & plerumq; viui exuruntur. Vnde quædes aceruum frumētū iuxta domū positum cōbufferit, vincētus, verberatus, igni necari, (Caio teste,) iubetur: si modō scies prudēsque id cōmiserit, l. quædes, ff. de incēd. rui. naufrag. Qui verō causam aut villā structo incēdio cōflagrāt aliquātō leuius puniuntur, d. l. capitaliū. Quod si per negligentia incendium fuerit exortū, & dāno vicinis sit, ciuilit̄ exercetur, vt qui iactura affectus est, dāni disceptet, vel modicē vindicetur, vt Callistrat⁹ vult, d. l. capitaliū vel, vt Caius explicat, noxā sarciat, vel si minus idoneus sit, leuius castigetur, d. l. quædes, ff. eo. Fortuitū autē incendiū: in quo nulli⁹ culpa, luxuria, vel dolus, argui

qui potest, veniã meretur, l. si fortuitò, ff. eo. De iu
 re aut pōtificio: si quis studio, odio, vel vindicta,
 ignem apposuerit, vel apponi fecerit, aut apposi-
 toribus cōsilium, vel auxilium scienter p̄stiterit,
 excommunicatur. Et si mortuus fuerit incendia-
 rius, Christianorum priuatur sepultura. Nec ab-
 soluitur, nisi prius damno, cui intulit, pro ratioe
 facultatum suarum resarcito, iuret, se vltius ig-
 nem non appositurum, si quis aut Archiepisco-
 pus vel episcop⁹ hoc relaxauerit indulseritq; dā-
 num restituere: & per annum ab officio episcopa-
 li abstinere, distictione canonica compellitur,
 c. pessimam, 23. q. 8. c. indignè, 12. q. 5. & c. quisquis
 17. q. 3. Non tamen isti incendiarij ipso iure excō-
 municati intelliguntur vt p̄dictis iuribus, nisi
 ecclesiam vel ædificia religiosa, cœmeterium a-
 liaq; quæ intra spacium priuilegiatum constru-
 cta sunt incenderint vel effregerint. illi enim, si-
 mulatq; denunciati sunt, pro sacrilegis habetur,
 & in ecclesia ipso iure dicuntur excommunicati:
 nec absoluuntur, nisi per summum Pontificem,
 c. tua nos, & c. conquesti ext. de sentent. excom. c.
 Canonica, 11. q. 3. c. cum deuotissima. 12. q. 2.

Quid est Sacrilegium?

Sacrilegium est, quotiens quis sacrum violat,
 aut auferendo sacrum de sacro, vel sacrum de nō
 sacro, vel non sacrum de sacro, c. si quis contumax,
 & c. quisquis, 17. q. 4.

Quæ causa Efficiens?

Ipsa rei sacræ contrectatio, vel iniuria violen-
 tiaq; personis vel rebus sacris adhibita, d. c. quis-
 quis, §. sacrilegium, & c. si quis suadente, 17. q. 4.

Quæ

Qua Materia?

Res sacra, mobilis & immobilis corporalis siue furripiatur, contrectetur, siue violetur. Vnde qui prædia ecclesiastica inuadit, vexatq; sacrilegij crimen incurrit, c. prædia, & cum deuotissimâ, 12. q. 2. & qui non sacrum de sacro aufert, quia sacrum violare videtur, licet res, quæ sacra non sit, furripiatur, d. c. si quis, 17. q. 4. Iure tamē ciuili si res nō sacra auferatur non sacrilegium, sed furtum committitur, l. Diuus, ff. ad l. Iul. pecul. Dicitur etiā sacrilegium committere, qui violentas & impias manus in clericum iniecerit, d. c. si quis, 17. q. 4.

Qua Forma.

Cōmittitur sacrilegiū, vel in rebus, vel in personis ecclesiasticis. In rebus quidē, Ecclesiā infringēdo, aliquid inde diripiēdo, auferēdo, iniuriā inferēdo, p̄dia ecclesiastica inuadēdo, vexandō, & c. c. q̄squis, 17. q. 4. & p̄dia, 12. q. 2. Et intellige, q̄ si quid horū fiat intra 30. passus ab ecclesiæ ianuis: nam tot passibus vniuscuiusq; ecclesiæ reuerentia in toto circuitu defēdi debet, c. diffiniuit, 17. q. 4. In personis aut, manus violentas clericis vel personis ecclesiasticis iniiciēdo, pulsandō, vinciēdo, verberandō, aliāq; iniuria afficiēdo, c. si quis suadente diabolo, c. quisquis, & c. si quis, 17. q. 4. Cōmittunt etiā improprie sacrilegiū, qui contra diuinæ legis sanctitatem, aut nesciēdo cōmittūt, aut negligēdo violant & offendunt, aut qui de principali iudicio disputant, dubitantes, an is dignus sit, quē Princeps elegerit? vel qui intra prouinciam, in qua prouinciales & ciues habētur, officii gerendæ aut suscipiendæ administrationis desiderant, c. si quis suadere, §. committūt, 17. q. 4. Qui

Qui Effectus?

Effectus in varijs sacrilegij cōmissi pœnis vertitur: 1. Enim cūm quis sacrilegiū rē sacrā è loco sacro, publico vel priuato vel ex loco nō sacro suffurādo, perpetravit, iure pontificio, indicitur aliqñ pœna excōmunicationis ipso iure, aliqñ latae sentētiæ, vt probāt Dd. in c. cōquestus, ext. de foro cōp. & c. cōquesti, ext. de sent. excom. & pœna pecuniaria. dicitur. n. in c. si quis cōtumax, 17. q. 4. sacrilegiū duplicē cōtinere pœnā, pecuniariā videlicet, & excōmunicationis. pecuniaria eis persoluēda est, ad quos querimonia sacrilegij pertinet, & ideò seq. c. quisquis, 17. q. 4. subiicitur. Quisquis inuentus fuerit reus sacrilegij, Episcopis vel abbatibus siue personis ad quos querimonia sacrilegij iustē pertinuerit, 30. libras examinati argenti purissimi cōponat, d. c. quisquis. Et eod. c. quisquis, §. fin. si qui monasteria & loca Deo dicata & ecclesias infringūt, & deposita, vel alia q̄libet, ex inde abstrahūt, dominia nouies cōponāt, & emunitatē tripliciter, & velut sacrilegi Canonice sentētię subiugātur, & in inuasores rerū immobiliū ecclesiasticarū pœna statuta est hoc Canone: Attendēdū est omnib⁹, ne p̄dia vsibus secretorū cœlestiū dedicata, à quibusdā irruentib⁹, vexētur, q̄ si quis fecerit, post debitæ vltionis acrimoniā (q̄ erga sacrilegos iure p̄mēda est) perpetua dānetur infamia, & carceri tradatur, aut exilio perpetuē deportationis seruetur, c. attendēdum, 17. q. 4. c. p̄dia, & c. q̄cūq; 12. q. 2. Nota quoq; pœnā q̄ habetur in c. de viro nefando, 12. q. 2. In hoc tamē differt ius civile, q̄ eo iure p̄priē sacrilegiū dicatur, cū res sacra de loco sacro publico surrepta fuerit, nō autē de

Ppp

pri-

962 ANALYS. IURIS PONTIFICII
priuato sacro vel nō sacro, nisi improprie. Ob id
priore casu pœna mortis, posteriore aut arbitra-
ria ex arbitrio iudicis imponitur, Bal. & Bar. in l.
sacrilegij, ff. ad l. lul. pecul. qđ notat Hier. Zanet.
tract. de diff. lu. Can. & ciuil. nū. 128. 2. Cū sacri-
legiū ppetratur immittēdo impias manū in cleri-
cos, tūc is sacrilegus iure ciuili pœna mortis puni-
tur, l. si qs in hoc genus, C. de Episc. & cler. qđ tū cū
grauis sit, mitigata videtur ex aūth. sed nouo iu-
re, C. de Episc. & cle. quo loci scribit Bal. hodiē penā
capitis huic sacrilegio indici si 4. cōcurrāt, scilicet:
1. Quōd sit clericus. 2. Quōd diuina celebrētur. 3.
Quōd sit in ecclesia. 4. Quōd diuinū officiū per-
turbetur. Alioqui altero ex his quatuor deficiēte,
pœna erit exilij. Iure aut Pōtificio vulnerans, vel
verberās clericū, ipso iure in maiorē excōmunica-
tionē incidit, à qua nō nisi à Pōtifice absolui pōt,
c. si qs suadēte, 17. q. 4. quā cōstitutionē glos. ibi in-
telligit pcedere, etiā si violētia in vestes clerici cō-
mittat, qđ & affirmat Innoc. in c. nuper, ext. de sen-
tentia excō. Deniq; cum quis sacrilegium impro-
prie cōmittit: vt putā, qñ qs legē diuinā offendit,
seu quo ius modo eius intellectū violat, vel cūm
de aūthoritate Principis, Pōtificis, vel Imperato-
ris disputat atq; dubitat. Hoc in casu pœna est ar-
bitraria, ita sentit Frac. de Marchis, q. 859. part. 2.
Et intellige: disputat de potestate Principis in his,
q̄ iuris sunt positiui, de quibus Princeps, cū ius
condēdæ legis habeat, pro arbitrio statuere pōt.
Non aut in his, q̄ iuris diuini, naturalis, vel iuris
gentiū sunt, ita Crauet. cōf. 241. num. 20. & tract.
de antiq. temp. prima parte, num. 38. Cōmittitur
etiam sacrilegiū violando virginitatem Deo eti-
catam, de cuius pœna suprā, eod. tit.

AXIOMATA ET SENTENTIAE.

Ratio nulla p̄mittit, vt p̄prijs cuiusq̄ vsib. applicetur
q̄d p̄ cōmuni vtilitate datū esse cognoscitur, c. rō, 17. q. 4.

Reum ad ecclesiam confugientē nemo abstrahere au-
deat, neq̄ inde damnare ad p̄nā vel ad mortē. vt honor
ecclesiarū conseruetur, sed rectores ecclesia pacem eius &
vitam & membra obtinere studeant, c. reum, 17. q. 4.

Qui rapit pecuniam proximi sui, iniquitatem opera-
tur, qui autem pecuniam aut res ecclesia abstulerit, sacri-
legium facit, c. qui rapit, 17. q. 4.

Sacrilegiū est quoties quis sacrū violat, aut auferēdo
sacrū de sacro, vel sacrum de nō sacro, vel sacrū de sacro.
Dicitur etiā sacrilegiū cōmittere, q̄ violētās et impias ma-
nus in clericū iniecerit. Porro ipsū sacrilegiū duplicē cōti-
net p̄nā, pecuniariā videlicet & excommunicationis, c.
si quis, 17. q. 4.

Qui sacris locis derelicta retinere contenderit, vel ec-
clesia res & facultates alienauerit, sacrilegus esse iudica-
tur, c. sacrilegium, & c. omnes, 17. q. 4.

Summū in reb. bonū est iustitiā colere, ac sua cuiq̄ iu-
ra seruare, & in subiectos non sinere quod potestatis est
fieri, sed quod æquum est, custodire, c. si seculi, 12. q. 2.

Qui abstulerit patri aut matri aliquid, dicit q̄ hoc pec-
catū nō esse, homicidij particeps ē. Pater noster sine dubio
Deo ē, q̄ nos creauit, mater vero nostra, Ecclesia est, q̄ nos
in Baptismo regenerauerit: ergo q̄ Christi pecunias et ec-
clesia rapit vel fraudat, homicida ē, c. q̄ abstulerit, 12. q. 2.

Rapinā emere non licet, nisi ea intētionē, vt cui est ab-
lata, restituatur, c. rapinam, 14. q. 5.

Bonus vsus nō iustificat iniuste quasita, c. neq̄, 14. q. 5.

Cum alterius detrimento alteri subuenire non licet, c. deniq, 14. q. 5.

Aliena rapere, nō est cōtra preceptū: nullo siquidē Dei mādato rapina videtur phibita: sed nomine furti omnis illicita vsurpatio rei alienæ intelligitur, c. dixit, 14. q. 5.

Iniuria ex affectu faciētis cōsistit, c. illud relatū, 15. q. 1.

Voluntarios Reos nō necessitate compulsos culpa constringit, & pœna condemnat, c. illa cauenda, 15. q. 1.

Si qui per vinum deliquerunt, apud sapientes iudices venia quidem facta donantur, sed leuitatis damnantur auctores, c. sanè, 15. q. 1.

Si quis ecclesiam igne combusserit, quindecim annis pœniteat, & eam sedulo restituat, & precium pauperibus restituat, c. si quis ecclesiam, 17. q. 4.

Res ecclesie nullo modo distrahi possunt: Et si distracta sint, non possidentur, c. nunc queritur, 12. q. 2.

Qui res mobiles ecclesie rapit, vel immobiles inuadit, sacrilegij crimē incurrit, c. pradia, & c. in antiq, 12. q. 2.

DE FURTIS.

Titulus XVIII.

Continuatio.

Rapina & sacrilegium species furti sunt. hinc rapinā vel sacrilegiū nō permittit, qui furtū phibuit. Cū furti nomine omnis illicita rei alienæ vsurpatio intelligatur, c. dixit, §. obijci tur, c. pœnale est, 14. q. 5. & c. meretrices, 32. q. 4.

Quid est Furtum?

Furtum, auctore Paulo, est cōrectatio rei fraudulosa lucrificandi gratia, vel ipsius rei, vel etiā vsus eius, possessionis uē, quod lege naturali, prohibutum est admittere, l. 1. §. furtum, ff. eod. Quo-